

قدم به قدم، همراه دانشجو...

WWW.GhadamYar.Com

جامع ترین و به روزترین پرتال دانشجویی کشور (پرتال دانش)
با ارائه خدمات رایگان، تحصیلی، آموزشی، رفاهی، شغلی و...
برای دانشجویان

- (۱) راهنمای ارتقاء تحصیلی. (کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به ارشد و ارشد به دکتری)
- (۲) ارائه سوالات کنکور مقاطع مختلف سالهای گذشته، همراه پاسخ، به صورت رایگان
- (۳) معرفی روش های مقاله و پایان نامه نویسی و ارائه پکیج های آموزشی مربوطه
- (۴) معرفی منابع و کتب مرتبط با کنکورهای تحصیلی (کاردانی تا دکتری)
- (۵) معرفی آموزشگاه ها و مراکز مشاوره تحصیلی معتبر
- (۶) ارائه جزوات و منابع رایگان مرتبط با رشته های تحصیلی
- (۷) راهنمای آزمون های حقوقی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۸) راهنمای آزمون های نظام مهندسی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۹) راهنمای آزمون های کارشناسان رسمی دادگستری به همراه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۱۰) آخرین اخبار دانشجویی، در همه مقاطع، از خبرگزاری های پربازدید
- (۱۱) معرفی مراکز ورزشی، تفریحی و فروشگاه های دارای تخفیف دانشجویی
- (۱۲) معرفی همایش ها، کنفرانس ها و نمایشگاه های ویژه دانشجویی
- (۱۳) ارائه اطلاعات مربوط به بورسیه و تحصیل در خارج و معرفی شرکت های معتبر مربوطه
- (۱۴) معرفی مسائل و قوانین مربوط به سربازی، معافیت تحصیلی و امریه
- (۱۵) ارائه خدمات خاص ویژه دانشجویان خارجی
- (۱۶) معرفی انواع بیمه های دانشجویی دارای تخفیف
- (۱۷) صفحه ویژه نقل و انتقالات دانشجویی
- (۱۸) صفحه ویژه ارائه شغل های پاره وقت، اخبار استخدامی
- (۱۹) معرفی خوابگاه های دانشجویی معتبر
- (۲۰) دانلود رایگان نرم افزار و اپلیکیشن های تخصصی و...
- (۲۱) ارائه راهکارهای کارآفرینی، استارت آپ و...
- (۲۲) معرفی مراکز تایپ، ترجمه، پرینت، صحافی و ... به صورت آنلاین
- (۲۳) راهنمای خرید آنلاین ارزی و معرفی شرکت های مطرح
- (۲۴)

بسمه تعالی

جزوه حقوق جزای اختصاصی ۲

کتاب منبع:

جزای اختصاصی جرایم علیه اموال (میرمحمد صادقی)

استاد مؤلف:

استاد علی اکبر قادری

کوشش و تنظیم:

بهزاد میرزاپور

کلاهبرداری: توسل به وسایل متقلبانه برای بردن مال دیگری .

*مثال: الف (فروش زمین نا مرغوب بجای زمین مرغوب) ← به شخص ب. (الف مرتکب کلاهبرداری شده است).

عناصر جرم کلاهبرداری:

(۱) عنصر قانونی: ۵۹۶ ق.م یا قانون تشدید.

(۲) عنصر مادی: (۱) عمل مادی (فیزیکی) ← فعل مثبت صورت گیرد. (۲) شرایط روانی. (۳) حصول نتیجه.

(۱) متقلبانه بودن وسایل به کار رفته (از لحاظ شکلی و ماهوی).

شرایط: (۲) اغفال و فریب قربانی.

(۳) متعلق به غیر.

(۳) عنصر معنوی: (۱) سوء نیت عام: عام فعل ارتکاب متقلبانه.

(۲) سوء نیت خاص: قصد ارتکاب نتیجه - قصد بردن مال دیگری.

*فردی با سند معجول مال دیگری را ببرد: ← جعل + کلاهبرداری

*نکته: صرف دروغگویی کلاهبرداری نیست مگر اینکه همراه با تقلبی باشد.

*گرانفروشی و کم فروشی میتواند کلاهبرداری باشد.

الف برنج نامرغوب را بجای برنج مرغوب و با کیفیت به ب میفروشد و او را وادار میکند مبلغی بیشتر از ارزش مال بپردازد . کلاهبرداری محسوب میشود.

*عدم ذکر مرغوبیت مبیع توسط فروشنده کلاهبرداری نیست.

مصادیق جرم کلاهبرداری :

(۱) امیدوار کردن مردم به امور غیره واقعی.

(۲) ترساندن مردم از طریق امور غیره واقعی.

(۳) فریفتن مردم به امور واهی: ماده ۵۹۶ وسایل تقلبی.

۴) فریب دادن مردم به وجود شرکتها و یا تجارتخانه ها.

۵) فریب دادن مردم به داشتن اموال و اختیارات واهی.

۶) اختیار اسم یا عنوان معجول.

موارد تشدید کلاهبرداری:

۱) استفاده از سمت یا عنوان معجول مأمورین دولتی یا کارمند دولتی (کارمند نیست و تقلب میکند).

۲) استفاده از وسایل تبلیغ عامه (رادیو، تلویزیون، روزنامه و...) ← قربانیان بیشتر.

۳) کارمند دولت بودن.

کلاهبرداری: ساده

مشدد: (سنگین ترین مجازات)

شرایط تحقق جرم کلاهبرداری:

۱) توسل به وسایل متقلبانه باید مقدم بر بردن مال دیگری باشد. الف جعل اسناد (ب، ج، د) میکند (کلاهبرداری ساده).

الف جعل اسناد برای اینکه به استخدام دولت در آید میکند (کلاهبرداری مشدد).

۲) اغفال و فریب خوردن قربانی: قربانی فریب بخورد و با رضایت مال خود را بدهد کلاهبرداری محسوب میشود.

*در کلاهبرداری انسان باید فریب بخورد.

باید بین اغفال و فریب خوردن قربانی و بردن مال رابطه مستقیم وجود داشته باشد.

الف (مرد) ادعای دکتر بودن میکند ازدواج با ب ← جهت بردن جهیزیه ب.

الف اقدام به تصادف ساختگی با نفوذ بیمه انجام میدهد و بیمه با اینکه میداند فرد تقلب کرده مبلغ را به او میدهد.

۳) تعلق مال ربوده شده به غیر: مال مورد کلاهبرداری باید متعلق به غیر باشد.

*کلاهبرداری: توسل به وسایل متقلبانه جهت بردن مال دیگری.

*نتیجه کلاهبرداری: بردن مال دیگری ← باید مزیت مالی باشد.

الف با جعل سند، چکی را از ب میگیرد ولی چک را به بانک نمی برد در اینصورت متهم به شروع جرم کلاهبرداری است.

*ضرر به صاحب مال شخصی که مورد کلاهبرداری قرار میگیرد(دائمی بودن ضرر در کلاهبرداری مهم نیست).

معاونت در کلاهبرداری: معاونت در کلاهبرداری میتواند ترغیب، تحریک و تسهیل وقوع جرم باشد. بین قصد معاون و مباشر باید وحدت قصد وجود داشته باشد.

*سوال: آیا تعدد وسایل متقلبانه موجب تعدد کلاهبرداری میشود؟

خیر، چون فقط موجب مرتکب یک کلاهبرداری شده است.

موارد خاص جرم کلاهبرداری

(۱) در ورشکستگی به تقلب و تقصیر: تاجری با جعل سند ورشکستگی را به تأخیر بیندازد.

(۲) تبانی برای بردن مال دیگری: ۲ نفر باهم تبانی میکنند که مال یک نفر را ببرند.

(۳) انتقال مال دیگری به خود: نگهداری با جعل سند، سند فردی را به خود منتقل کند.

(۴) معرفی مال دیگری به عوض خود

الف محکوم دادگاه است. دادگاه از الف سند میخواهد و آقای ب ملک دیگری را با جعل به نام خود کرده و وثیقه گذار الف میشود.

(۱) تقاضای ثبت ملک متعلق به دیگری

(۵) کلاهبرداری در امور ثبتی:

(۲) معامله معرض (صدور ۲ سند برای ۱ ملک)

(۶) کلاهبرداری در امور شرکت.

(۷) تحصیل متقلبانه به انحصار وراثت.

خیانت در امانت: عبارت است از استعمال، تصاحب، تلف مال از سوی کسی که مال به او سپرده شده است.

(۱) عنصر قانونی: ماده ۶۷۴ ق. تعزیرات

(۱) تصاحب: برخورد مالکانه با مال غیر (فروختن، گرو گذاشتن، عدم استرداد). الف خودرو را به ب می سپارد و ب

(۲) عنصر مادی: خودرو را به تصاحب دیگری میدهد.

(۲) تلف: ۳ نوع است (کل مال تلف شود - جزء مال تلف شود - وصف مال تلف شود (رنگ ماشین)).

(۳) مفقود.

(۴) استعمال (فعل): الف خودرو را به ب می سپارد و شخص ب با خودرو به مسافرت می رود.

مال سپرده شده باشد.

شرایط: عین مال یا وسیله تحصیل مال باشد.

مال متعلق به غیر باشد.

*میزان مجازات حبس از ۶ ماه تا ۳ سال است.

*از جمله جرایم غیره قابل گذشت است.

سوء نیت عام: عمد در افعال ارتكابی.

نتیجه: وارد کردن ضربه به مالک مال.

عنصر روانی:

سوء نیت خاص: قصد ضربه زدن به مالک مال.

شرایط عنصر مادی:

مال سپرده شده باشد: تصاحب مال گم شده خیانت در امانت محسوب نمی شود.

زوج امانت دار زوجه و جهیزیه محسوب میشود (مرد جهیزیه را به زوجه تحویل نمیدهد).

*آیا تصاحب وجه مال فروخته شده خیانت در امانت محسوب میشود؟ بله، خیانت در امانت محسوب

میشود. فردی ماشینش را برای فروش به فرد دیگری می سپارد او وجه حاصل از فروش را پس نمیدهد.

عین مال یا وسیله تحصیل مال باشد: الف اسرار ← شخص ب را فاش میکند. الف شماره تلفن ← شخص ب را فاش میکند ←

خیانت در امانت نیست چون مالیت ندارد

وسيله تحصيل چك ، سند و...

الف چك ← ب (تصاحب_ خیانت در امانت).

الف ماشینش را به ب می سپارد و ب فوت میکند و ج که ورثه ب محسوب میشود خودرو

را تصاحب میکند در اینصورت خیانت در امانت محسوب نمیشود چون مال به شخص ب

سپرده شده است.

متعلق به خائن در امانت نباشد.

مال متعلق به غیر باشد: اگر کسی که مال به اوسپرده شده، مال متعلق به خود را تصاحب کند خیانت در امانت نیست.

الف اسب مریض را به شخص ب میفروشد: خیانت در امانت نیست چون ضرر به غیر نمی زند.

معلق: مقید به نتیجه نیست ← حمل سلاح.

جرم: مقید: مقید به نتیجه است.

سوء نیت عام: عمد در افعال ارتکاب (از روی آگاهی باشد و در خواب و بیهوشی نباشد).

عنصر روانی: سوء نیت خاص: قصد ورود ضرر به مالک مال (قصد تحقق نتیجه).

*خیانت در امانت از جرایم مقید است.

الف (بدهکار) خودروی خود را به ب (طلبکار) می سپارد و ب خودرو را پس نمیدهد در اینصورت خیانت در امانت محسوب میشود.

تفاس: در فقه جایز است ولی در حقوق کیفری جایز نیست.

*سوال: آیا در مال مشاع خیانت در امانت هست؟ نظریه وجود دارد طبق نظر صحیح تر وجود دارد چون هر جزء از مال متعلق

به همه شرکاء است مال غیر تلقی میگردد.

صور خاص خیانت در امانت در حکم خیانت در امانت:

۱) سوء استفاده از ضعف نفس اشخاص غیره رشید: ماده ۵۹۶ قانون تعزیرات.

الف (بدهکار) مبلغ یک میلیون تومان ← ب (طلبکار - که شخصی غیره رشید است) الف بجای یک میلیون تومان یکصد هزار تومان میدهد و چک خود را پس می گیرد.

عنصر قانونی: ماده ۵۹۶ قانون تعزیرات.

عناصر: عنصر مادی: اخذ نوشته یا سند.

شرایط: ۱) مجنون یا غیره رشید - ۲) با سوء استفاده اخذ شده باشد.

عنصر روانی: سوء نیت عام: عمد فعل ارتكابی (اخذ سند یا نوشته).

سوء نیت خاص: قصد تحقق نتیجه.

نتیجه: براءت ذمه گیرنده.

۲) سوء استفاده از سفید مهر یا امضاء سفید: الف کاغذ سفید امضاء به شخص ب بدهد و شخص ب بنویسد که الف مبلغی او بدهکار است چون باعث ضرر مادی است خیانت در امانت محسوب میشود.

عنصر قانونی: ماده ۶۷۳ قانون تعزیرات.

عناصر: عنصر مادی: سوء استفاده از سفید مهر.

عنصر روانی: سوء نیت عام دارد

سپرده شدن یا به هر طریقی بدست آوردن

شرایط: یک جرم مطلق است و نتیجه نمیخواهد.

۳) خیانت در امانت در قانون تجارت: دلال واسطه معامله است و به اسم فروشنده معامله میکند.

حق العمل کار واسطه معامله است و به اسم خود معامله میکند.

الف (فروشنده) خودروی خود را به ب (دلال) برای فروش میدهد و ب خودرو را به مبلغ ۱۰ میلیون تومان بفروشد و به فروشنده بگوید ۹ میلیون تومان فروخته و ارزش ماشین ۹ میلیون تومان است.

۴) خیانت در امانت در قانون تصدیق انحصار وراثت: باید انحصار وراثت بشود اگر نشود به دولت داده میشود و اگر وارث مال را به دولت ندهد خیانت در امانت است.

مرور زمان برای تصاحب توسط دولت: برای اموال منقول (ماشین) ۱۰ سال است.
برای اموال غیره منقول (زمین) ۲۰ سال است.

۵) خیانت در امانت در قانون ثبت اسناد و املاک: الف ملکی را وقف میکند. ب متولی مال میشود و ب تبانی میکند و ملک را به ج میفروشد و ج دعوی ثبت ملک میکند. در این فرض علیه ب دعوی کلاهبرداری مطرح است.

* مجازاتهای این احکام (در حکم خیانت در امانت) از خیانت در امانت پایین تر است.

سرقت: ربودن مال دیگری به صورت پنهانی (مالیکه ارزش اقتصادی داشته باشد و برای آن پول پرداخت شود).

* آلات لهو و لعب (مشروبات الکلی) در ایران مالیت ندارد پس سرقت آنها نیز جرم نیست.

الف (مغازه دار) مبیع را تحویل مشتری میدهد و مشتری بدون اینکه پول را بپردازد فرار میکند ← سرقت محسوب میشود.

الف (مغازه دار) جنس را تحویل مشتری میدهد که به خانه ببرد تا بپسندد اما پول آن را نمی آورد ← خیانت در امانت محسوب میشود.

* مال باید تحت مالکیت غیر باشد.

الف با پراندن کبوترهای خود قصد دارد کبوترهای ب را به چنگ بیاورد ← سرقت محسوب میشود.

سرقت برق: (۱) قبل از ورود به کنتور.

(۲) بدون رضایت صاحب مال یا رضایت اداره برق.

دستکاری کنتور برق یا اینکه با اجازه همسایه انشعاب بگیرد ← سرقت نیست، جرم خاص محسوب میشود.

(۱) تسلط انسان بر مال کافی نباشد ← مجنون، نابالغ ← سرقت است.

ربودن انسان (آدم ربایی):

(۲) تسلط انسان بر مال کافی باشد ← عاقل، بالغ ← سرقت نیست.

* ربودن کلیه و خون از بانک کلیه و خون سرقت است.

الف اعضای بدن ب را که زنده است برآید ← سرقت نیست. جرم خاص است.

الف دندان طلای فرد مرده را بر باید ← سرقت محسوب میشود.

الف اعضای بدن فرد مرده را خارج سازد ← سرقت است.

*ربودن بصورت دائمی یا موقت مطرح نیست در همه موارد سرقت محسوب میشود.

*مال باید تحت مالکیت غیر باشد.

الف(راهن) ماشین خود را به ب(مرتهن) به رهن میگذارد اگر الف ماشین را بدزد سرقت محسوب نمیشود.

الف(فروشنده) ماشین خود را با قولنامه به ب(خریدار) میفروشد و الف قبل از تعدیه ثمن خود را بدزد سرقت محسوب نمیشود.

شخص الف با شخص ب در یک خودرو شریک اند اگر خودرو در پارکینگ شخص الف باشد و شخص ب آن را بدزد سرقت محسوب نمیشود.

شخص الف به شخص ب بدهکار است. اگر شخص ب از شخص الف دزدی کند سرقت محسوب میشود.

سرقت حدی: دارای ۱۷ شرط است.

۱) سرقت از حرز صورت گرفته باشد: حرز ← عمل متناسب با نگهداری مال.

حرز جواهرات ← گاوصندوق.

قضاوت از زمانی به زمان دیگر و از مکانی به مکان دیگر تفاوت دارد.

*آیا مقصود از حرز عمل معمول نگهداری آن است؟ خیر، مگر اینکه از آن حفاظت شود و محصور باشد و حصار را بشکنند سرقت حدی محسوب میشود.

۲) سارق هتک حرز کرده باشد: از بین بردن حرز.

به ۲ صورت است: [مادی: پریدن از روی دیوار خانه یا تخریب دیوار.
غیره مادی: ساختن کلید برای باز کردن درب.]

هتک حرز غیره عمدی ← الف در اثر بی احتیاتی رانندگی دیوار را تخریب کرده باشد ← غیره عمدی.

اگر کسی با رضایت وارد حرز شده باشد: الف شخص ب را به خانه ببرد و ب دزدی کند سرقت حدی محسوب نمیشود.

اگر ورود به حرز با حیله و تقلب باشد: الف با جعل عنوان اینکه مأمور اداره برق است وارد خانه شود و دزدی کند سرقت حدی محسوب میشود.

۳) سرقت به صورت پنهانی انجام گرفته باشد:

۲ برداشت از این مورد وجود دارد: (۱) صاحب مال آگاهی نداشته باشد، رضایت نداده باشد ← این نظریه غلط است اگر صاحب مال رضایت داشته باشد سرقت حدی محسوب نمیشود.
(۲) توسل به پنهانکاری کرده باشد (پنهان نمودن سرقت نه هویت): شبانه به بررود و دزدی بکند.

۴) سارق پدر یا جد پدری صاحب مال نباشد:

پدر از فرزند خود دزدی بکند حدی محسوب نمیشود، پدر بزرگ هم همچنین.

شوهر از همسر خود دزدی بکند حدی محسوب میشود.

زن از شوهر خود به اندازه نفقه خود و فرزندانش دزدی بکند حدی محسوب نمیشود.

۵) ارزش مال مسروقه در زمان اخراج ۴/۵ نخود (۲ مثقال) طلای مسکوک باشد:

سرقت کتابی که دارای ارزش مادی و معنوی است (اگر قیمت به اندازه ۴/۵ نخود برسد) حدی محسوب میشود.

اگر شخص الف از شخص ب در چند نوبت دزدی بکند مثلاً در صبح جواهرات ب را بدزدد و در ظهر وسایل در اینصورت تک تک محاسبه میشود نه همزمان اگر تک تک به ۴/۵ نخود طلا نرسد تعزیری محسوب میشود.

اگر الف جواهرات ب را تکه تکه کرده و بلافاصله بدزدد در اینصورت سرقت حدی است.

اگر شخص الف وارد یک برج شود از آپارتمان های ب و ج دزدی بکند و مقدار آن به ۴/۵ نخود طلا برسد حدی محسوب میشود چون آپارتمان حرز مشترک محسوب میشود.

اگر شخص الف از دو خانه همسایه ب و ج دزدی بکند و مقدار آن به ۴/۵ نخود طلا برسد حدی محسوب نمیشود چون حرز مشترک نیست.

اگر شخص الف از شخص ب دزدی بکند و ارزش مال در زمان سرقت ۴/۵ نخود طلا باشد ولی در زمان محاکمه ارزش مال به ۳/۵ کاهش یافته در اینصورت ارزش مال در زمان سرقت مد نظر است.

سرقت چک و سند: حدی: اگر مبلغ چک به حد نصاب برسد حدی محسوب میشود ← طبق نظریه مشورتی.

تعزیری: این نظریه به نفع متهم تفسیر شده است (حدی محسوب نمیشود چون مبلغ دریافت نشده است) ←

این نظریه صحیح تر است.

۶) سرقت در زمان مقطعی صورت نگرفته باشد شامل همه چیز.

۷) سرقت از اموال دولتی و وقف عام نباشد: الف اقدام به دزدیدن سیم برق میکند ← تعزیری محسوب میشود.

۸) صاحب مال از سارق شکایت کرده باشد: الف اقدام به دزدی از شخص ب میکند و مقدار آن به حد نصاب ۴/۵ نخود طلا میرسد اما شخص ب شکایت نمیکند و خود شخص الف اقرار به دزدی میکند در اینصورت تعزیری محسوب میشود.

۹) صاحب مال قبل از اثبات سرقت سارق را نبخشیده باشد:

اگر الف ، ب و ج در یک خودرو شریک باشند و شخص د آن را بدزدد اگر یکی از شرکاء سارق را ببخشد بازهم حدی محسوب میشود زیرا بخشش همه شرکاء نیاز است و با شکایت یکی از شرکاء تعقیب میشود.

۱۰) مال مسروقه قبل از اثبات سرقت تحت ید مالک قرار نگرفته باشد:

الف خودروی ب را سرقت میکند و قبل از اثبات سرقت آن را بر میگردداند.

* اگر سارق مال مسروقه را با اجبار به مالک بازگرداند سرقت تعزیری محسوب میشود.

* اگر سارق قسمتی از اموال را برگرداند و قسمتی که نزد خود باقی مانده به حد نصاب برسد سرقت حدی محسوب میشود و اگر به حد نصاب نرسد تعزیری محسوب میشود.

۱۱) مال مسروقه قبل از اثبات به مالکیت سارق در نیامده باشد:

اگر شخص ب (فرزند) از شخص الف (پدر خود) مالی بدزدد و پدرش فوت نماید و مال به مالکیت فرزند در آید در اینصورت سرقت حدی نیست بلکه تعزیری است.

اگر شخص الف از شخص ب جواهرات و لباس هایش را بدزدد و ارزش جواهرات به ۴/۵ نخود طلا برسد و در اینصورت :

۱) اگر صاحب مال بعد از سرقت جواهرات آن را به مالکیت الف در بیاورد در اینصورت سرقت تعزیری است چون ارزش لباس ها به حد نصاب ۴/۵ نخود طلا نرسیده است.

۲) اگر لباس ها را به مالکیت الف در بیاورد سرقت حدی است چون ارزش جواهرات به ۴/۵ نخود طلا میرسد.

۱۲) مال مسروقه از حرز غصب شده یا سرقت شده نباشد:

الف خانه ب را غصب کرده، اگر ب از خانه غصب شده خود سرقت کند اگر ارزش مال به ۴/۵ نخود طلا برسد سرقت حدی محسوب میشود مگر اینکه مال خودش را بدزدد.

الف مال ب را دزدیده و ب همان مال را از الف دزدیده ← سرقت نیست چون مال خود را دزدیده.

مجازات سرقت حدی:

(۱) قطع دست راست (بار اول).

(۲) قطع پای چپ (بار دوم).

(۳) حبس ابد (بار سوم).

(۴) اعدام (بار چهارم).

* برای استرداد مال مسروقه نیاز به دادخواست جداگانه نیست در همان دادخواست اولیه مطرح میشود.

سرقت های متفرقه:

(۱) سرقت مقرون به آزار: ماده ۶۵۲ قانون تعزیرات. الف و ب سرقت از ج و حین دزدی جراحات وارد کرده باشند.

* شدت جراحات ضروری نیست.

* تهدید نیز نوعی آزار است و مقرون به آزار.

(۲) سرقت مقرون به ۵ شرط: (۱) مسلح باشد. (۲) سرقت در شب. (۳) سرقت از منازل مسکونی. (۴) از مقام هتک ناموس برآید. (۵) قصد سرقت داشته باشد.

(۳) سرقت از مناطق حادثه دیده: زلزله، جنگ، سیل، طوفان و تصادف.

الف و ب تصادف کرده اند و ج از اینها سرقت میکند.

صدور چک بلا محل: اگر به دلایلی بانک از پرداخت وجه چک خودداری کند.

عادی ← لازم الاجراست ← گواهینامه عدم پرداخت ← وصول از اداره ثبت

چک:

رسمی ← سند رسمی به شمار نمی آید.

اداره ثبت ← (۱) مطابقت امضاء چک با امضاء بانک - (۲) صادر کننده - (۳) مالی غیر از مستثنیات دین توقیف میشود.

مستثنیات دین: (۱) وسیله نقلیه - (۲) وسیله امرار معاش - (۳) آذوقه به اندازه مایحتاج.

حقوقی ← (۱) هم شامل صادر کننده و شامل ظهر نویسی است - (۲) مالی غیر از مستثنیات دین باید توقیف شود.

کیفری:

۱) دارا نبودن وجه یا کم بودن وجه: الف چکی به مبلغ ۱ میلیون تومان به بانک میبرد و مبلغ ۹۰۰ هزار تومان در حساب است.

*دارنده، مبلغ را اخذ و گواهینامه عدم پرداخت مابقی مبلغ را میگیرد.

۲) کشیدن وجه از حساب: الف (صادر کننده) مبلغ ۱ میلیون ب. ج قبل از ب برود مبلغ را دریافت کند. (دستور عدم پرداخت صادر میشود).

۳) دارنده حق دستور عدم پرداخت وجه چک به بانک: توضیح در کادر زیر.

۱) صادر کننده چک: مثال: الف چکی به مبلغ ۱ میلیون تومان در وجه ب کشیده در تاریخ ۹۴/۹/۲۳. ب چک را به بانک میبرد و ۸۰۰ هزار تومان در حساب موجود است، مبلغ را دریافت و مابقی را گواهینامه عدم پرداخت میگیرد.

۲) ظهر نویس: مثال: الف چکی به مبلغ ۱ میلیون تومان در وجه ب میکشد و الف با ج تباری میکند و وجه را از حساب بیرون میکشد.

۳) نماینده قانونی: مثال: الف به ب چک ضمانت تخلیه میدهد به تاریخ ۹۴/۹/۲۳. ب در تاریخ ۹۴/۸/۲۳ به بانک میبرد و وصول میکند الف میتواند دستور عدم پرداخت بدهد و ب خیانت در امانت کرده است.

*نماینده کیفری: قانونی (ولی) - قضائی (قیم) - قراردادی (وکیل).

*کسی که حق دستور دارد بعد از دستور ظرف ۷ روز باید شکایت کیفری بکند و گواهی تقدیم شکایت خود را به بانک تحویل دهد وگرنه بانک مبلغ را به ذی نفع دارنده چک تقدیم میکند.

۴) عدم مطابقت مندرجات چک: یعنی امضای صادر کننده با نمونه امضای موجود در بانک.

*عدم مطابقت در امضاء: چکی که باید مهر و امضاء پرداخت شده باشد اگر فقط امضاء داشته باشد ولی مهر ننموده باشد قابل پیگیری کیفری نیست باید دومی را داشسته باشد.

*اگر مبلغ و تاریخ قید شده ولی امضاء ننموده باشد: قابل پیگیری است ولی قابل شکایت کیفری نیست چون درست صادر نشده است.

*اگر چکی با دو امضاء پرداخت شده باشد (۲ نفر از اعضای هیئت مدیره یک شرکت حق امضاء داشته باشند، یکی امضاء کرده باشد ولی دیگری امضاء نکرده باشد) قابل پیگیری است.

۵) صدور چک از حساب مسدود: حساب شخص الف از تاریخ ۹۴/۹/۲۰ مسدود است و یک چک در تاریخ ۹۴/۹/۲۳ میکشد چون چون چک از حساب مسدود صادر میشود قابلیت پیگیری کیفری ندارد.

۶) صدور چک از حساب دیگری: فرزند دست چک پدر را برده و چک صادر میکند (صدور چک بلا محل - جعل و استفاده از سند معجول کلاهبرداری محسوب میشود.

مواردی که چک قابلیت کیفری ندارد:

۱) چک وعده دار یا بدون تاریخ: الف) (در روز ۹۴/۹/۲۳) چک در وجه ب به تاریخ (۹۴/۹/۲۳).

۲) چک سفید امضاء: الف فقط امضای خود را پای چک زده باشد.

۳) چکی که بابت ضمانت داده شده باشد (مشروط باشد): الف چکی را بابت تخلیه به ب میدهد و اگر الف دارای وجه کافی

نباشد: ← کیفری: چک بلا محل.

↘ حقوقی: جبران خسارت.

چه کسی میتواند پیگیری کیفری انجام دهد:

۱) دارنده چکی که اولین بار آن را به بانک برده است:

*مثال: الف چکی به مبلغ ۱ میلیون تومان به شخص ب داده است و ب چک را در زمان مذکور به بانک برده ولی بجای ۱ میلیون تومان ۸۰۰ هزار تومان در حساب موجود بوده و ب بلافاصله چک را به ج انتقال میدهد در اینصورت کدامیک میتواند علیه الف شکایت کیفری کند؟ ب، چون گواهینامه عدم پرداخت به اسم ب صادر شده است.

۲) دارنده چک ظرف ۶ ماه از تاریخ صدور گواهینامه عدم پرداخت، گیرنده ظرف مدت ۶ ماه دیگر از تاریخ اخذ گواهینامه عدم پرداخت باید شکایت کیفری کند.

*مثال: الف چکی را در تاریخ ۹۴/۹/۲۳ در وجه ب صادر کرده و آقای ب تا ۶ ماه باید گواهینامه عدم پرداخت بگیرد و تا ۶ ماه دیگر شکایت کیفری بکند.

۶ ماه گواهینامه: تاریخ چک: ۹۴/۹/۲۳ و تا تاریخ ۹۵/۳/۲۳ فرصت اخذ گواهینامه دارد

۶ ماه شکایت: تا تاریخ ۹۵/۹/۲۳ فرصت شکایت دارد.